

Italië aan de Noordzee

Bas Jacobs

De Groene Amsterdammer, 131, 19 (27 april), p.9

Opgezwepen door de media is Nederland al een paar weken in de ban van de overname van de ABN-Amro bank. President van de Nederlandsche Bank Wellink noemde de voorstellen van hedgefund TCI om ABN-Amro op te knippen een 'brug te ver'. Daarna zei hij dat het overnamebod van Fortis-Santander-Royal Bank of Scotland 'een sterk risicoverhogende en complicerende factor' zou zijn.

Zou Rijkman Groenink vervolgens Wellink hebben opgebeld? 'Nout, ik kus je op je voorhoofd. Ik zou nu het vliegtuig willen nemen en naar je toe willen komen, maar ik kan niet?' Dit is namelijk wat Gianpiero Fiorani, president van Banca Popolare Italiana, zei tegen Antonio Fazio, Wellinks toenmalige collega van de Italiaanse centrale bank. Fazio probeerde in 2005 de overname van Antonveneta door ABN-Amro te blokkeren. Niet lang erna rolde het hoofd van Fazio door de straten van Rome.

Het riekt inmiddels ook in Nederland naar de Italiaanse toestanden. De Europese Commissie zag zich in 2005 genoodzaakt om de Italiaanse centrale bank op de vingers te tikken. Dat heeft ze weer gedaan, nu bij Wellink. Maar niet alleen Wellink maakte een faux pas.

Ook Oud-ING topman en huidige SER-baas, Rinnooy-Kan vindt opeens dat de macht van de aandeelhouder is doorgeschooten. De voorzitter van de werkgeversorganisaties, Wientjes, sluit zich aan in het koor van klagers. De aandeelhouders zouden kortzichtige goudzoekers zijn, die de plannen van Rijkman Groenink saboteren en *dé* bank naar de rand van de afgrond duwen. Rijkman Groenink roept zijn aandeelhouders zelfs op tot filantropie; ze zouden verder moeten kijken dan het laatste dubbeltje.

Het moet niet veel gekker worden. Vrije kapitaalmarkten kunnen de druk op ABN-Amro opvoeren. ABN-Amro heeft zelf met dat bijltje gehakt. Maar nu het echt spannend wordt, plengen de voorvechters van de vrije markt – Rijkman Groenink, Wellink, Rinnooy Kan, Wientjes – krokodillentranen. Het lijken de vakbonden wel. Ook die moeten niets van globalisering en marktwerking hebben. En net als de vakbonden komt de werkgeverslobby op de proppen met protectionisme om de boze buitenwereld buiten de deur houden.

Met inperking van de macht van de aandeelhouder wordt de marktdiscipline om zeep geholpen en de bijl aan de wortel van het kapitalisme gezet. De aandeelhouders zijn als de kiezers in een democratie: als het management niet functioneert, trekken de aandeelhouders hun geld terug en wordt mismanagement afgestraft. Dat de democratie niet perfect werkt, weet iedereen. Maar het is alsof de heren van ondernemend Nederland de aandeelhoudersdemocratie willen afschaffen en een kapitalistische dictatuur bepleiten. Dat zal de problemen bij ABN-Amro niet oplossen en op lange

termijn grote schade aan de Nederlandse economie toebrengen.

Hét probleem van ABN-Amro is een rotte economische fundering. De onderdelen van ABN-Amro hangen als los zand aan elkaar. De som der delen levert niets extra op. Tegelijkertijd zijn er wel torenhoge overheadkosten om de multinationale onderneming in de lucht te houden. Gedurende 2003-2006 loopt de belegger ieder jaar zo'n 7 eurocent per geïnvesteerde euro mis als hij in ABN-Amro belegt in plaats van in een gemiddelde andere bank, aldus de ABN-Amro-website.

De concurrenten – Fortis, Santander en de Royal Bank of Scotland – kunnen een groot bedrag neertellen voor een overname, omdat er voor hen wel meerwaarde is. Fortis kan bijvoorbeeld profiteren van schaalvergroting met het kantorennetwerk van ABN-Amro. Zo kunnen ze kosten besparen en een hoger rendement halen. Hetzelfde geldt voor Santander en de RBS met de andere takken van ABN-Amro.

Dat 68% van de aandeelhouders ABN-Amro in mootjes wil hakken is dus niet de *oorzaak* van de problemen bij ABN-Amro. Het is het *gevolg* van de problemen bij ABN-Amro. De Raad van Bestuur heeft geen vaste koers gehouden en verkeerde beslissingen genomen. De Raad van Commissarissen heeft gefaald in haar controlerende taken.

Op uitnodiging van Gerrit Zalm sprak Rijkman Groenink in 2004 op de Ecofin-raad van Europese Ministers van Financiën. Toen benadrukte hij nog het belang van grensoverschrijdende fusies en overnames en dat die afketsen op politieke interventies van centrale bankiers. Rijkman Groenink zag het haarscherp.

Nederland is Italië aan de Noordzee geworden. De grootbankiers, de vertegenwoordigers van de polderinstituten, de Minister van Financiën en de directeur van de Centrale Bank houden elkaar de hand boven het hoofd en zijn bereid te zondigen tegen alle geboden van de vrije markt. Laat de aandeelhouders Rijkman Groenink *cum suis* uit hun waan helpen.